

indenfor de nordiske Riger, at den, der var Handelsrejsende i det ene Land, kunde rejse paa samme Vilkaar i de andre Lande. Det er vel ikke opnaaeligt; men jeg beklager meget, at dette Spørgsmaal ikke har kunnet løses gennem den nedsatte Kommissions Arbejde, idet det vilde have været en betydelig Lettelse.

Naar jeg taler om Kapitlet om de Handelsrejsende, vil jeg ogsaa gøre den Bemærkning, at naar der staar, at ved en Handelsrejsende forstaas i denne Lov den, som for et Handelshus o. s. v. har paataget sig det Hverv at rejse ud, er det selvfølgelig at forstaa saaledes, at det er for et indenlandsk Handelshus, han skal være Rejsende. Der er mange danske Borgere, der rejser her i Landet for udenlandske Handelshuse, men for dem gælder der andre Regler end dem, der nu lovfæstes her, bl. a. den, at de ikke har Lov til som enhver anden Handelsrejsende afgiftsfrit at rejse omkring i Landet, men de skal løse en vis Næringsadkomst, et særligt Næringsbevis.

Jeg vil anbefale Lovforslaget til Fremme gennem en Udvalgsbehandling, og jeg vil ogsaa yde mit til, at det i alt væsentligt kan blive vedtaget i den Form, hvori det foreligger. Naar der skal være en fælles-skandinavisk Handelslovgivning paa dette Omraade, kan vi jo ikke forandre meget i de enkelte Bestemmelser, thi saa falder en Del af Værdien i saa Henseende ganske bort. Jeg ser derfor nærmest saaledes paa det, at det maa tages, som det foreligger, eller ogsaa skal man ikke ophøje det til Lov, men jeg vil anbefale, at man vedtager Lovforslaget.

Deuntzer: At de foreliggende Lovforslag er et passende Emne for en nordisk Fælleskommissions Arbejde, fremgaar alene deraf, at man har kunnet faa i det væsentlige ens Bestemmelser i alle 3 Lande, uden at dog denne Enhed er opstaaet ved Lov. Det er sket ved Forholdenes Magt, ved Praksis og ved ganske faa Indgreb fra Lovgivningens Side. Dette viser bedst, at det er et Emne, som i høj Grad egner sig til nordisk Lovgivning. At Bestemmelserne er blevet ens ud fra i det væsentlige ensartede Forhold, viser bedst, at man nu bør gribe ind og søge at slaa dem fast. Saaledes som Forholdene er her i Norden, hvor der mangler en fælles Domstol, hører der nemlig ikke meget til, at der kommer en Udvikling i forskellig Retning, først paa spredte Punkter og senere almindeligt; men slaar man Bestemmelserne fast i Lov-

givningen, har man et blivende fast Punkt at hvile paa. Jeg forstaar for Resten disse to Love saaledes, at Loven om Kommission, Handelsagentur og Handelsrejsende tilsigter at være en Kodifikation. Ved dette Fremmedord betegner man, at Hensigten er at give i alt væsentligt eller i hvert Tilfælde for største Delen en samlet Fremstilling af Emnet, jeg havde nær sagt en Slags Lærebog over det. Man kan ikke nægte, at saaledes som dette Lovforslag er affattet, ligner det i mange Punkter en Lærebog, og det skriver sig vistnok fra det Øjemed, man havde med det, at skabe en saa vidt muligt udtømmende Samling af Lovbestemmelser om dette Emne. Den ærede foregaaende Taler (Tvede) gjorde den Bemærkning, at Henvisningen til en anden Lov ikke var heldig. Det er heller ikke god Lovstil, det er ikke rigtigt i en Lov at henvise til en anden Lov; man skal, naar det ikke udelukker sig selv paa Grund af Vidtløftighed, optage i Loven det, som skal gælde af den anden Lov, og den Bemærkning har jeg for Resten ofte hørt fremsætte i Rigsdagen, at dette skulde være et Princip for Lovgivningen. Denne Henvisning her skriver sig vistnok fra hele Øjemedet med dette Lovforslag og hele Formen, som det har faaet, og som jeg ingenlunde misbilliger, for jeg finder, at i det hele er det saa tydeligt og klart, som det kan være. Men ganske vist kan man ikke opnaa at skrive Love saaledes, at de kan læses af enhver, det er et Ideal, man har troet paa en Tid; men den Tid er langt borte. Det kan ikke nytte, at man vil skrive en Lov anderledes, end at den væsentlig kun kan forstaas af de i Lovens Emne kyndige Folk. Derimod mener jeg, at Loven om Aftaler og andre Retshandeler paa Formuerettens Omraade ikke har det Øjemed — det staar der ogsaa et Sted i Motiverne — at være en udtømmende Samling af Bestemmelser paa dette Omraade, den giver kun nogle vigtige Bestemmelser, som man har ment det var af særlig Interesse at fastslaa. I øvrigt vil jeg sige, at jeg synes, at Lovforslaget i det væsentlige grunder sig paa, hvad der allerede er Ret, blot med de Afvigelser, man har ment at burde gøre paa de Steder, hvor man har ment at burde fastslaa en Regel, som hidtil ikke fandtes, eller som ikke var udtømmende. Det skulde glæde mig, om man maatte naa at faa dette Forslag ophøjet til Lov i alt væsentligt i uændret Skikkelse. Der kan naturligvis være Smaating, som man ikke finder ganske rigtige, og Bestemmelser,